

Sygn. akt VII U 402/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2018 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 lipca 2018 roku w Warszawie

sprawy K. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego i wysokość emerytury

na skutek odwołania K. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 13 grudnia 2017 roku, znak: (...) -2017

z dnia 15 grudnia 2017 roku, znak: (...)

z dnia 18 stycznia 2018 roku, znak: (...) -2017

z dnia 19 stycznia 2018 roku, znak: (...)

oddala odwołania.

UZASADNIENIE

K. P. w dniu 20 lutego 2018r. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 13 grudnia 2017r., znak: (...) -2017.

Odwołujący zaskarżył decyzję w części, w jakiej do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1989r. do dnia 31 grudnia 1998r., zamiast kwoty osiągniętego faktycznie wynagrodzenia. Wniósł w związku z tym o zmianę decyzji poprzez uwzględnienie okresów składkowych zgodnie z załączoną dokumentacją i wynagrodzenia uzyskanego w okresie od dnia 1 stycznia 1989r. do dnia 31 grudnia 1998r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odwołanie z dnia 6 lutego 2018 r., k. 3-5 a.s.).

K. P. w dniach 21 lutego 2018r., 28 lutego 2018r. oraz 2 marca 2018r. złożył również odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 15 grudnia 2017r., znak: (...) z dnia 18 stycznia 2018r., znak: (...) -2017 oraz z dnia 19 stycznia 2018r., znak: (...), wnosząc i wywodząc tak jak w odwołaniu z dnia 6 lutego 2018r. (odwołania:

z dnia 12 lutego 2018r., k. 2-3 a.s. (...) 403/18, z dnia 13 lutego 2018r., k. 2-4 a.s. (...) 404/18, z dnia 22 lutego 2018r., k. 2-3 a.s. (...) 405/18).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołań na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. podnosząc, że odwołujący przedłożył szereg umów wydawniczych, jednakże fakt ich zawarcia nie przesądza o wykonywaniu i realizacji umowy. Ubezpieczony przedstawił także dokument potwierdzający rozliczenie umowy nr (...) z dnia 22 grudnia 1987r. na kwotę 316.560,00 zł i wypłatę kwoty 11.970,00 zł przez (...) Wydawnictwo (...) w K., jednakże zdaniem organu rentowego z pierwszego z dowodów nie wynika kto dokonał rozliczenia, a poza tym co do obydwu z nich, brak jest informacji, czy K. P. był objęty z tego tytułu ubezpieczeniem społecznym. Ponadto organ rentowy podniósł, że z pisma (...) z dnia 2 kwietnia 2004r. wynika, że składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu działalności zarobkowej były odprowadzane jedynie w latach 1991-1992 (odpowiedź na odwołanie z dnia 20 marca 2018r., k. 36 a.s.).

Zarządzeniami z dnia 5 kwietnia 2018r. sprawy o sygn. akt VII U 403/18, VII U 404/18 i VII U 405/18 zostały połączone ze sprawą o sygn. akt VII U 402/18 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (zarządzenia o połączeniu z dnia 5 kwietnia 2018r., k. 8 a.s. (...) 403/18, k. 37 a.s. (...) 404/18, k. 36 a.s. (...) 405/18).

Pełnomocnik K. P. w piśmie procesowym z dnia 10 maja 2018r. sprecyzował, że do obliczenia kapitału początkowego i emerytury powinny być uwzględnione kwoty 316.560,00 zł i 11.970 zł, udokumentowane w ramach rozliczeń w 1987r. Z ostrożności procesowej wniósł również o uwzględnienie odpowiedniego wynagrodzenia ubezpieczonego za lata 1989-1998 na podstawie art. 322 k.p.c. (pismo procesowe z dnia 10 maja 2018r., k. 41 a.s.). Z kolei na rozprawie w dniu 11 lipca 2018r. pełnomocnik ubezpieczonego wyjaśnił, że organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu wszystkie okresy składkowe i nieskładkowe. Poza tym sprostował stanowisko wyrażone w piśmie procesowym z dnia 10 maja 2018r. i wniósł o uwzględnienie do obliczenia kapitału początkowego i emerytury kwoty 316.560,00 zł w ramach rozliczeń w roku 1989 (protokół rozprawy z dnia 11 lipca 2018r., k. 55 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. P., ur. (...), w okresie od 1 października 1971r. do 15 czerwca 1977r. odbywał studia stacjonarne magisterskie na Wydziale Humanistycznym (...) M. K. w T. i uzyskał tytuł zawodowy magistra (zaświadczenie z dnia 13 grudnia 2017r., k. 38 a.e.).

Ubezpieczony zawarł umowy wydawnicze:

- nr 37 - (...) /83 z Redakcją Wydawnictw (...) przy (...) Wydawnictwie (...) „Prasa-K.-Ruch” z siedzibą w B. w dniu 9 maja 1983r. Na jej podstawie zobowiązał się do napisania dzieła tomiku poetyckiego „Maska z A.”. Wynagrodzenie za pierwszy nakład podstawowy ustalono na kwotę 38.675,00 zł za jeden arkusz autorski, zgodnie z pozycją 5 tabeli wynagrodzeń autorskich;

- nr 2/86 z Młodzieżową Agencją (...) z siedzibą w W. w dniu 13 stycznia 1986r., w której zobowiązał się do napisania poezji w jaszczurczym języku o objętości 1150 linijek. Wynagrodzenie za linijkę utworu ustalono na kwotę 45,00 zł przy nakładzie podstawowym 5000, zgodnie z pozycją 5 tabeli wynagrodzeń autorskich, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 1985r.

w sprawie zasad zawierania i wykonywania umów wydawniczych o wydanie utworów w formie książkowej oraz zasad i stawek wynagradzania za te utwory. Wynagrodzenie za pierwszy nakład podstawowy wydania miało wynieść około 51.750,00 zł;

- nr z- (...) z (...) Wydawnictwem (...) z siedzibą w K. w dniu 20 maja 1986r., zgodnie z którą zobowiązał się do napisania wiersza „Wieczór w A.” do pozycji „W. o S.” J. O. o objętości 57 arkuszy autorskich. Wynagrodzenie za jeden arkusz autorski ustalono w wysokości 0,5% stawki podstawowej obowiązującej w dniu przystąpienia do rozpowszechniania utworu przy nakładzie podstawowym 5000 egzemplarzy, zgodnie z pozycją 5 tabeli wynagrodzeń

autorskich, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 1985r. w sprawie zasad zawierania i wykonywania umów wydawniczych o wydanie utworów w formie książkowej oraz zasad i stawek wynagradzania za te utwory;

- nr 187/87 z Wydawnictwem (...) z siedzibą w S. w dniu 29 grudnia 1987r., która dotyczyła napisania poezji „Całopalenie jaszczurki” o objętości (...) linijek. Wynagrodzenie ubezpieczonego za jedną linijkę poezji ustalono w wysokości 0,40% stawki podstawowej obowiązującej w dniu przystąpienia do rozpowszechniania utworu przy nakładzie podstawowym 5000 egzemplarzy, zgodnie z pozycją 5 tabeli wynagrodzeń autorskich, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 1985r. w sprawie zasad zawierania i wykonywania umów wydawniczych o wydanie utworów w formie książkowej oraz zasad i stawek wynagradzania za te utwory. Wynagrodzenie za pierwszy nakład podstawowy wydania miało nastąpić według przyjętej objętości utworu i według stawki podstawowej w wysokości 26.000,00 zł obowiązującej w dniu zawarcia umowy w kwocie 68.588,00 zł;

- nr 1/91 z Wydawnictwem (...) z siedzibą w B. z dnia 10 stycznia 1991r., w której zobowiązał się do wykonania tłumaczenia z języka angielskiego na język polski utworu autora D. S. (...) w terminie do dnia 28 lutego 1991r. Wynagrodzenie ustalono w wysokości 3% stawki podstawowej obowiązującej w dniu przystąpienia do rozpowszechniania utworu przy nakładzie podstawowym w liczbie egzemplarzy nie mniej niż 50.000. Wynagrodzenie za pierwszy nakład podstawowy wydania miało nastąpić według umówionej objętości tłumaczenia i według stawki podstawowej w wysokości 2.000.000,00 zł obowiązującej w dniu zawarcia umowy w kwocie 2.000.000,00 zł;

- nr 75/91 z Redakcją Wydawnictw (...) z siedzibą w B. w dniu 10 grudnia 1991r., w której zobowiązał się do wykonania rozliczenia honorarium za tłumaczenie nowości D. S. pod tytułem (...). Tytułem wynagrodzenia za wykonaną i przyjętą pracę ubezpieczony miał uzyskać wynagrodzenie w wysokości 8.500.000,00 zł (umowy wydawnicze, k. 9-29 a.s.);

- trzy umowy z Wydawnictwem (...) w W. w dniach 18 stycznia 1994r., 10 listopada 1994r. oraz 15 października 1995r. na wykonanie tłumaczeń, za co miało być zapłacone honorarium w określonej wartości procentowej liczonej od sprzedanego nakładu (umowy, k. 33 – 35 a.s., k. 7 – 9 a.s. (...) 404/18 i k. 29 – 31 a.s. (...) 405/18).

Tworzone przez ubezpieczonego dzieła bądź tłumaczenia, m.in. tomik „W jaszczurzym języku”, były już stworzone w chwili podpisywania ww. umów wydawniczych. Wypłacanie wynagrodzenia na ich podstawie zwykle następowało w pewnym odstępie czasu po wydaniu książki, np. dwa lub trzy lata po tym. Wypłata wynagrodzenia następowała również wówczas, gdy wydawnictwo nie wydało książki. W większości przypadków wynagrodzenia należne ubezpieczonemu na podstawie wskazanych umów były odprowadzane do (...)u, pokrywając koszty jego uczestnictwa w (...)ie (zeznania K. P., k. 56-57 a.s.).

(...) Wydawnictwo (...) w K. zawiadomieniem z dnia 24 lutego 1987r. uznano, że K. P. winien otrzymać kwotę 11.970,00 zł tytułem całości honorarium autorskiego za wiersz do wydanej w lutym 1987r. pozycji J. O. „W. o S.” wydanie III (zaświadczenie z dnia 24 lutego 1987r., k. 36 a.e. i k. 30 a.s.).

W dniu 27 czerwca 1989r. został wystawiony rachunek końcowy dla ubezpieczonego w związku z rozliczeniem umowy nr (...), zawartej z Wydawnictwem (...) z siedzibą w S. w dniu 29 grudnia 1987r. W rachunku wskazano, że ubezpieczonemu wypłacono w dniu 30 grudnia 1987r. tytułem zaliczki kwotę 68.588,00 zł, a do wypłaty pozostała kwota 316.560,00 zł (rozliczenie z dnia 27 czerwca 1989r., k. 31 a.s.).

W dniu 7 stycznia 1991r. Biuro (...) S.A. z siedzibą w W. zatrudniło ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony od dnia 1 marca 1991r. do dnia 31 grudnia 1991r., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku pilota wycieczek, z wynagrodzeniem ryczałtowym w I kategorii szeregowania w kwocie 600.000,00 zł (umowa o pracę z dnia 7 stycznia 1991r., k. 37 a.e.). Ubezpieczony zatrudniony był u ww. pracodawcy do dnia 31 lipca

1992r. i w ostatnim okresie otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 1.000.000,00 zł miesięcznie (świadcstwo pracy z dnia 10 sierpnia 1992r., k. 15 a.e.).

Kwota łączna wynagrodzenia ubezpieczonego w Biurze (...) S.A. w W. wyniosła 6.873.000,00 zł za 1991r. oraz 7.073.000,00 zł za 1992r. (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 1 kwietnia 2004r., k. 17 a.e.).

Odwołujący w dniu 6 grudnia 2017r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. wniosek o przyznanie prawa do emerytury (wniosek z dnia 6 grudnia 2017r., k. 1 a.e.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. po rozpoznaniu wniosku wydał decyzje z dnia 13 grudnia 2017r., znak: (...) -2017 oraz

z dnia 15 grudnia 2017r., znak: (...) W pierwszej ustalił kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r., w drugiej zaś przyznał prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2017r. Organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 364,56 zł, a do jej obliczenia uwzględnił 10 lat kalendarzowych od dnia 1 stycznia 1989r. do dnia 31 grudnia 1998r. oraz okresy składkowe w wymiarze 4 lat, 11 miesięcy i 16 dni. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 29,86%, a kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 26.010,05 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresu od dnia 1 maja 1993r. do dnia 14 czerwca 1995r. ze względu na brak zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej na kwotę 898,74 zł (decyzje organu rentowego z dnia 13 grudnia 2017r. i 15 grudnia 2017r., k. 3 a.k. i k. 31 a.e.).

W związku z przedstawieniem przez ubezpieczonego nowych dokumentów w postaci pisma (...) Wydawnictwa (...) z dnia 24 lutego 1987r., umowy o pracę z dnia 7 stycznia 1991r. oraz zaświadczenia z dnia 13 grudnia 2017r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. wydał dwie decyzje: z dnia 18 stycznia 2018r., znak: (...) -201 oraz z dnia 19 stycznia 2018r., znak: (...) Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999r., po uwzględnieniu okresu nauki w szkole wyższej w wymiarze 5 lat, wyniósł 37.433,99 zł, natomiast wysokość emerytury została obliczona ponownie na podstawie art. 26c ustawy emerytalnej i wyniosła 1.093,90 zł brutto (decyzje organu rentowego z dnia 18 stycznia 2018r. i 19 stycznia 2018r., k. 8 a.k. i k. 44 a.e.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy oraz znajdujących się w aktach rentowych, a także w oparciu

o treść zeznań ubezpieczonego. Dokumenty w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, ponieważ korespondowały ze sobą, a nadto strony nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Również zeznania K. P. zasługiwały na wiarę, gdyż pozostawały zbieżne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie i nie budziły wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania K. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 13 grudnia 2017r., z dnia 15 grudnia 2017r., z dnia 18 stycznia 2018r. oraz z dnia 19 stycznia 2018r. podlegały oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018r., poz. 1270 ze zm., dalej: ustawa emerytalna), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Na podstawie art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Z kolei w myśl art. 174 ust. 3 ustawy emerytalnej, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r. Dyspozycja powołanego art. 174 ust. 3 ustawy emerytalnej odsyła do treści art. 15. Zgodnie z art. 15 ust. 1 i 6, podstawę wymiaru emerytury stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego

z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę, albo

2) w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy emerytalnej, do podstawy wymiaru emerytury lub renty, o której mowa w ust. 1 i 2, dolicza się kwoty przysługujących ubezpieczonemu

w danym roku kalendarzowym wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz kwoty zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, świadczenia wyrównawczego lub dodatku wyrównawczego,

a także wartość rekompensaty pieniężnej ustaloną zgodnie z pkt 3 załącznika do ustawy

z dnia 6 marca 1997r. o zrekompensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent. Do podstawy wymiaru wlicza się również kwoty zasiłków dla bezrobotnych, zasiłków szkoleniowych lub stypendiów wypłaconych z Funduszu Pracy za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, z zastrzeżeniem ust. 3a.

W myśl art. 15 ust. 4 ustawy emerytalnej, w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

1. oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3,

w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;

2. oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach,

z zaokrągleniem do setnych części procentu;

3. oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz

4. mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawiania

w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty,

za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej).

Stosowane do przepisu art. 175 ust. 1 zd. 2 ustawy emerytalnej, postępowanie

w sprawie ustalenia kapitału początkowego przebiega według zasad dotyczących ustalenia prawa do świadczeń przewidzianych w ustawie (w szczególności chodzi tu o katalog środków dowodowych, jakie służą ubezpieczonemu w postępowaniu przed organem rentowym do wykazania zarówno stażu ubezpieczonego, jaki i wysokości przychodów).

Zgodnie z § 21 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe (Dz. U. z 2011r., Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobków lub dochodu stanowiącym podstawę wymiaru emerytury dla pracowników (także wysokości kapitału początkowego) są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Jednakże w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego, obowiązują odstępstwa od zasad dowodzenia, określonych

w cytowanym rozporządzeniu, co podyktowane jest dążeniem do pełnego

i wszechstronnego rozstrzygnięcia wszystkich kwestii spornych. Pamiętać jednak należy,

że nie oznacza to dowolności oraz tego, iż dopuszczalne jest przeprowadzenie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. Choć Sąd nie jest związany, tak jak ZUS, rodzajem dowodów i można przeprowadzać wszystkie dowody wymienione w kodeksie postępowania cywilnego, to jednak są one następnie oceniane zgodnie z zasadą wynikającą z art. 233 k.p.c. i powinny być przekonujące oraz niebudzące wątpliwości co do udowodnianych okoliczności.

W rozpatrywanej sprawie K. P. składając odwołania z dnia 6 lutego 2018r. oraz z dnia 13 lutego 2018r. powołał się w ostatnim akapicie uzasadnienia na brak uwzględnienia przez organ rentowy okresu zatrudnienia w (...) S.A. Na rozprawie w dniu 11 lipca 2018r. pełnomocnik ubezpieczonego, po konsultacji z ubezpieczonym, wskazał jednak, że ubezpieczony uznał, że wszystkie okresy składkowe i nieskładkowe zostały przez ZUS uwzględnione. Wobec tego Sąd przyjął, mając na względzie wskazane stanowisko, ale także dowody, jakie przedstawił ubezpieczony, że nie ma podstaw, by kwestię długości okresów składkowych i nieskładkowych ponownie badać, w tym okresie pracy w (...) S.A. W części, zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 10 sierpnia 1992r., okres pracy u ww. pracodawcy został zaliczony, natomiast słusznie nie uwzględniono innych okresów realizacji zleceń dla ww. spółki, ponieważ składki na ubezpieczenia społeczne w związku z tymi zleceniami – zgodnie z ówczesnymi regulacjami prawnymi – nie były i nie musiały być odprowadzane (pismo (...) S.A. z dnia 2 kwietnia 2004r., k. 50 a.e.). K. P. tego nie negował, wobec czego Sąd szerzej nie badał i nie rozważał tego zagadnienia. Podkreślić jednak należy niekonsekwencję strony odwołującej w zakresie prezentowanego stanowiska i zakresu zgłoszonego żądania. Wynika ona z tego, że ubezpieczony – jak ostatecznie wskazał – nie negował, że okresy składkowe zostały ustalone na 4 lata, 11 miesięcy i 16 dni, zaś okresy nieskładkowe (okres nauki w szkole wyższej) na 5 lat. Z drugiej jednak strony domagał się, by wynagrodzenia faktycznie mu wypłacone na podstawie umów wydawniczych zostały uwzględnione przy obliczaniu wysokości kapitału początkowego. Zdaniem Sądu, nieuwzględnienie okresów realizacji ww. umów jako składkowych nie daje możliwości uwzględnienia wypłaconych w tym czasie wynagrodzeń. Zgodnie z art. 15 ustawy emerytalnej uwzględnia się bowiem tylko przychody, które stanowiły podstawę wymiaru składek, a więc były wypłacane w okresie kwalifikowanym jako okres składkowy. Z tego wynika, że jeśli dany okres nie jest uwzględniony jako składkowy (ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniom społecznym), to przychód z tego okresu, na potrzeby wyliczenia emerytury i kapitału początkowego, musi być przyjmowany jako „zerowy”. Inaczej mówiąc, dopiero, gdyby umowy wydawnicze wiązały się z obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i okresy realizacji tych umów zostały zaliczone jako składkowe, K. P. mógłby domagać się uwzględnienia wynagrodzeń, jakie z tytułu ww. umów uzyskał. Ubezpieczony domagał się jednak z jednej strony niekonsekwentnie, z drugiej zaś bezzasadnie, uwzględnienia wynagrodzeń na podstawie umów wydawniczych, nie negując, że okresy składkowe i nieskładkowe zostały uwzględnione prawidłowo.

Rozważając jednak, czy umowy, które przedstawił ubezpieczony w załączeniu do odwołań, rodziły obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, Sąd nie stwierdził podstaw do przyjęcia takiej tezy. Zawierając ww. umowy K. P. nie był ani pracownikiem, ani osobą prowadzącą działalność gospodarczą, zobowiązaną do uiszczania składek. Można uznać go za twórcę, a twórca zgodnie z § 44 - 50 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. z 1993r., Nr 68, poz. 330 ze zm.) dokonywał w oddziale ZUS zgłoszenia do zaopatrzenia emerytalnego w ciągu 10 dni od otrzymania decyzji Komisji do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, uznającej działalność za twórczą i ustalającą datę jej rozpoczęcia i był zobowiązany opłacać składki na ubezpieczenia społeczne.

Niezależnie od powyższego, zdaniem Sądu, umowy, które zawarł, nie rodziły obowiązku ubezpieczenia również na innej podstawie, wobec czego prawidłowo organ rentowy nie uwzględnił wynagrodzeń, które ubezpieczony na podstawie umów wydawniczych miał otrzymać. Inną okolicznością, która potwierdza słusność stanowiska organu rentowego jest to, że K. P. ani na etapie postępowania przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, ani w trakcie postępowania przed Sądem nie przedstawił żadnych dowodów potwierdzających rzeczywistą wysokość spornego wynagrodzenia. Jedyne dwa dokumenty z dnia 24 lutego 1987r. (k. 30 a.s.) oraz z dnia 27 czerwca 1989r. (k. 31 a.s.) wskazują konkretne kwoty, przy czym jeden odnosi się do roku 1987, a więc tego, którego ubezpieczony nie objął swoim żądaniem. Z kolei inne złożone przez ubezpieczonego dowody w postaci umów wydawniczych, wskazują jedynie sposób w jaki wynagrodzenie będzie obliczone, nie określając ogółem należnej kwoty. Sąd analizując określony w umowach sposób obliczenia wynagrodzeń, nie mając dostatecznych danych, nie był w stanie określić, jakie faktycznie kwoty otrzymał ubezpieczony. Wydaje się, że również ubezpieczonemu nie udało się ustalenie uzyskanych kwot (poza tymi wynikającymi z dokumentów z kart 30 i 31 a.s.), ponieważ wnioskował o uwzględnienie za lata 1989-1998 wynagrodzenia stosownie do art. 322 k.p.c. Sąd tego wniosku nie uwzględnił. Wymieniony przepis wskazuje, że jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Zastosowanie zasady orzekania przewidzianej w w/w przepisie pozwala na uwzględnienie przez sąd żądania, pomimo braku możliwości jego ścisłego udowodnienia. Sąd może jednak skorzystać z tego uprawnienia jedynie w zakresie, w jakim trudności dowodowe dotyczą wysokości żądania. Tym samym należy uznać, że sama zasada odpowiedzialności, istnienie związku przyczynowego, fakt powstania szkody i inne przesłanki odpowiedzialności muszą zostać wykazane przez stronę. Uprawnienie orzekania przez sąd według własnej oceny nie zwalnia stron z ciężącego na nich ciężaru dowodu na mocy art. 232 zdanie 1 k.p.c., ani nie zmienia jego rozkładu zgodnie z art. 6 k.c. Sąd może zatem skorzystać z możliwości, jaką daje art. 322 k.p.c., dopiero wówczas, gdy po wyczerpaniu wszystkich dostępnych dowodów okaże się, że ściśle udowodnienie żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2007r., sygn. akt V CSK 220/07, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1976r., sygn. akt I CR 954/75). Istotne jest jednak, że orzekanie przez sąd bez ścisłego udowodnienia żądania dozwolone jest jedynie w kategoriach spraw, które ww. przepis wymienia, a więc w sprawach o naprawienie szkody, o dochody, w tym również w sprawach o wynagrodzenie za pracę, o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia, o świadczenia z umowy dożywocia, jak również w postępowaniu uproszczonym. W ocenie Sądu Okręgowego, jako wyjątek od zasady, przepis ten musi być interpretowany ściśle. W przedmiotowej sprawie K. P. wniósł o jego zastosowanie i uwzględnienie przy wyliczaniu wysokości kapitału początkowego faktycznie uzyskanych wynagrodzeń z tytułu umów wydawniczych. Zdaniem Sądu nie było to możliwe, ponieważ orzekanie bez ścisłego udowodnienia żądania na podstawie art. 322 k.p.c. w sprawach dotyczących roszczenia o zasądzenie dochodów, jest dozwolone jedynie w przypadku roszczeń wynikających z przepisów Kodeksu cywilnego. Tymczasem żądanie ubezpieczonego ma podstawę prawną w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz stosownych rozporządzeń i nie mogło być uwzględnione przy zastosowaniu omawianego przepisu.

Niezależnie od powołanej argumentacji, Sąd zwrócił uwagę także i na tę okoliczność że nawet gdyby uznać fakt podlegania ubezpieczeniom społecznym przez K. P. w związku z umowami wydawniczymi oraz ustalić kwoty wynagrodzeń z umów wydawniczych (na podstawie art. 322 k.p.c. czy w inny sposób), to nie ma możliwości jednoznacznego, ścisłego ustalenia, w których latach ubezpieczony należne mu wynagrodzenie z umów wydawniczych otrzymywał. W zeznaniach wskazał, że było ono w większości przypadków przekazywane do (...)u. Podał również, że najczęściej wypłata następowała jakiś czas po zawarciu umowy (nawet 2 – 3 lata po tym) i nie był w stanie określić kiedy (w którym roku). Zdaniem Sądu jest to o tyle istotne, ponieważ podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne są (fizycznie) otrzymane - wypłacone środki pieniężne, także środki postawione do dyspozycji pracownika, stąd przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne istotne jest, czy powstał przychód, a więc czy nastąpiła wypłata należności lub jej postawienie do dyspozycji ubezpieczonego. Z powyższego wynika dalej, że wynagrodzenie będzie przychodem tego roku, w którym zostało otrzymane, choćby nawet dotyczyło ono roku

poprzedniego (por. wyrok NSA z dnia 12 grudnia 1997r., I SA/Wr 1757/96, niepublikowany; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2014r., II BU 1/14).

Uwzględniając powyższe, aby wynagrodzenia z umów wydawniczych uwzględnić ubezpieczonemu, należałoby ustalić, w którym roku te wynagrodzenia otrzymał. Jest to o tyle ważne, gdyż ma przełożenie na wyliczenie stosunku kwoty z danego roku do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy, wyrażonej w procentach. Roczna kwota przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy w latach 1989 – 1998, na które wskazał ubezpieczony, jest różna w poszczególnych latach, znaczenie ma zatem, do którego roku wynagrodzenie z umowy wydawniczej będzie uwzględnione. Z tego też względu Sąd nie mógł wybiórczo przyjąć i zaliczyć kwoty w wysokości 316.560,00 zł bądź jakiejś innej do wybranego dowolnie roku, ponieważ takie działanie wpłynęłoby znacząco na wysokość kapitału początkowego i emerytury ubezpieczonego. Jak już zostało wskazane, ustalenie wysokości wynagrodzenia, ale również data, w której doszło do jego zapłaty, muszą być udowodnione w sposób ścisły i pewny. Ubezpieczony temu obowiązkowi nie sprostał.

Wobec powyższego odwołania ubezpieczonego podlegały oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi odwołującej.